

ДЕНЬ МАТЕРІ

СЦЕНІЧНА КАРТИНА В І. ДІІ.

УЛОЖИЛА

М. ШОСТАК-ГАСЮКОВА

На фрагментах з поезій Ул. Кравченко

„ШЕЛЕСТИ НАМ БАРВІНОЧКУ“

В-ЕО

„ГОВЕРЛЯ“

❧ ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА ❧

Книжечка 4 .

ДЕНЬ МАТЕРІ

СЦЕНІЧНА КАРТИНА В І. ДІЇ.

3 нотами

Уложила

М. ШОСТАК-ГАСЮКОВА

На фрагментах з поезій Ул. Кравченко

»Шелести нам барвіночку«.

Накладом Української Книгарні „ГОВЕРЛЯ”
41 E. 7th St.,

New York 3, N. Y.

1954

РІДНА МАТИ

**Як зо сну я рано встану,
Кличу матінку кохану.
Мати вмиє, нагодує.
І вбере і поцілує.**

**Ще й веде мене за руку
До садочка на науку.
До садочка, мов до школи,
Не спізняюсь я ніколи.**

**Ввечорі, як ляжу спати,
Біля мене знову Мати.
І прикріє і погладить.
Поцілує і розрадить.**

**Ще й добрячою рукою
Хрестик робить надо мною.
Хто ж зуміє так кохати?**

Рідна Мати!!

ДІЄВІ ОСОБИ:

1. Мати — літ 50.
 2. Степан — її син, літ 20.
 3. Богданко — її син, літ 14.
 4. Ксеня — її донька, літ 12.
 5. Славко — хлопець, літ 13.
 6. Зеньо — " " 12.
 7. Дарка — дівчинка, літ 12.
 8. Таня — " " 12.
 9. Катруся — " " 10.
 10. Маруся -- " " 9.
 11. Зоня — " " 8.
-

(Сцена представляє луг, вкритий пільними цвітами. Діти, по святочному вбрані: маленькі збирають цвіти, та приносять більшим, що сидять на пнях в глибині сцени, плетуть вінки, та складають в китиці, при чім співають Спів починається ще перед підняттям завіси).

ЯВА I.

Всі: (Співають). Веселе при мамі дитяче життя.

Нас горе не давить, не тисне журба,
 2. Сміємся, співаєм, гуляєм ~~щодня...~~ *все усе-та*
 Щасливе при мамі дитяче життя.

В зимі на саночках в заводи женем.
 Весною з цвіточків віночки плетем.
 У літі в садочку грушки зрілі рвем,
 А в осінь у полі картофлі печем...

Славко: Алеж бо й люблю я печені картофлі..

Всі: І я... І я...

Славко: Я коли тільки жену товар пасти, то мама все мені вкинуть до торби гарних, гладеньких картофель. Вони вже знають, що ми любимо їх пекти у полі.

Зеньо: Е! Хтоб там ще в дому, ніс картофлі!.. Я піду до чийого будь ближчого городу, та й виберу собі скільки хочу!..

Таня: То значить накрадеш в чужім городі?

Зеньо: Та... ні..., от так собі... возьму..

Славко: Возьму так, щоб ніхто не бачив!..

Дарка: Беруть щось чуже так, аби ніхто не бачив, лише злодії. А коли ти так робиш, то значить і ти злодій. А як ти злодій, то ти не є наш товариш!..

Зеньо: Ну, дивіться на неї! Вже й злодій! Як кілька картофлин возьму з чужого городу, то по твоєму вже й злодій?..

Славко: Як візьмеш з чужого городу картофель, то візьмеш і з чужого саду яблук; з'їси і сметанку чи цукор, щоб мама не виділи... Візьмеш, як попадуть під руку і кілька сотиків, що мама зле сховали. А там і до чужих кишень не так вже трудно буде досягнути. Чи ти знаєш, що сталося з Степаном, старшим братом Богдана? Отак, ще змалку був пустий. До чогось доброго не здалий. Але залізи в сад чужий, курити, лаятись поганими словами, до того був він перший. Тато їх помер уже давно..., а мама занадто добре серце має. Карати жалувала, а добре слово на него не ділало. І так він розпустився, що став горівку пити, в карти грати і по чужих коморах лазити. А далі — зник. І вже не знати: де він тепер обертається... і що з ним є?..

Таня: Деся певно по чужих селах комори чистить?

Славко: Та де там! Сільські комори вже не для нього... Кажуть, що він давно вже подався до міста, бо в нього вже неаби який злодій і розпустник... А також колись починав (до Зенка) так, як ти тепер, з маленького...

Таня: А Богданко не є злодій?

Славко: О!.. Богданко і Ксеня, то одинока потіха на старість тій бідній матері. Бо думаєш, що серце її не болить за тим опришком Степаном?..

Зеньо: (Змішаний до себе): Ой! правду каже... Чого я так робив?.. Хіба я знаю!..

Дарка: Так, так, Зенку, з маленьких злодіїв робляться великі. А чиж у тебе нема душі, щоб ті злочини не тяжили на ній?..

Зеньо: Маю, маю душу... І от, як ви мені про це згадали, то чую, що тяжить... Як добре, що ви мене скартали. Я сам до того ніколиб не додумався...

Таня: А мама твоя нічого тобі про те не кажуть?

Зеньо: А ти думаєш, що мама знають?..

Таня: То певно Славкова мама добре роблять, що з дому дають картоплі; щоб не потребував іти в чужі городи...

Славко: Мало того, що дадуть картофель, то ще й наказують: борони тебе Боже в чужі городи лізти! І то ще можеб так де-коли нехотячи вліз в чужий город... Колиж погро-

жують: «Стережися, сину! Бо колиб щось подібного довідалась, то кара жде тебе страшна!»..

Зеньо: Ого! Я вже знаю, як твоя мама тебе карають.

Всі: В комору... В порожню комору замикають!..

Славко: А щож, друзяки, то не жарт!.. Замкнуть тебе на ключ в напівтемній коморі з таким, о, (обводить пальцем кільце) маленьким віконцем, що ледви двоє очей поміститься. Та ще колиб тільки на день, а то, нераз, як добре заслужуся, то й на цілу ніч...

Дарка: Ой! то певно страшно?..

Славко: Давніше, як був я ще малим, те можеб і боявся! Але тоді ще мене мама на ніч не замикали.

Таня: Або ти тепер уже такий великий?

Дарка: (Посмішувато). А якже?.. Бін вже такий великий!.. Зовсім парубок.

Славко: Хоч і не дуже великий, та вже не такий дурний. І мама про те добре знають.

Таня: О, наш Славко мудрий хлопець... Сам розум!..

Зеньо: То правда, що розумний і чемний. Можна гордитись таким другом.

Таня: А ти що варта?

Зеньо: (Змішався). Я?.. (Рішучо). Віднині вже буду я... не я!..

Всі: (Сміються). А то сказав!

Таня: А чим же ти будеш, як не Зенком?.. Хібаж не Катрусею?..

Всі: (Сміються).

Дарка: А може і не даром він їй з вербової кори перстенці та бронсолетки крутить.

Таня: Ая, ая!..

Славко: Чекайте, ви сороки! Не роздувайте з мила баньок! Ще готов хлопчисько засоромитись... Таж то ніщо не є... Ми всі як бавимось, один другому помагаємо робити забавки. І хто так робить, той добрий приятель. Ось хочби нині: ми всі до купи цвіти збираємо, у китиці, чи у вінок сплітаємо, один для другого і всі разом! Чи не так?

Всі: (За винятком Дарки). Так, так! Правда!..

Дарка: (Зніяковіла). Та ми хіба що?.. Я так... Тільки жартом.. (Підносить майже закінчений вінок?..) А ну, погляньте, чи гарний буде?

Всі: Гарний, гарний!..

Маруся: Який гарний! Ним приберемо статую Матінки Божої, що коло нашої читальні. Чи так, Дарусю?

Дарка: Так, так Марусю! Але ще трошки назбірвай волошків синіх, як небесна височінь... (Малі діти кидаються за цвітами, та приносять тим, що плетуть вінок).

ЯВА II.

(З правого боку надходить Ксеня і Богданко).

Ксеня: (В захопленню). Як тут гарно, Богданку любий, подивись! Чудова повінь цвітів... Пташки щебечуть... А діти, як метелики літають по тім барвистім килимі гаю...

Тут, бачу, все наше заріченське товариство: Дарка, Таня, Катруся, мала Зоня і Маруся, *навантажені бір — зіллям і любистком і барвінком...*

Тут і хлопці Зеньо й Славко, ніби тон і пад проводять. *Весь наш луг в травневий ранок як картина з казки-байки.*

Богданко: *О, це славно, любя Ксеню,
радісна для нас ця стріча:
нині веіх нас щось еднає,
йдемо всі, немов на віча.
О, вітайте, любі сестри!*

Дівчата: Добрий день, Богданку!

Богданко: Гаравдом вітаю друзів! (Підіймаючи руку).

Хлопці: (Так само). Гаравдом віддаєм!

Славко: Видно, що про день Матусі всі ми памятаєм і для неї майським ранком чуд — росу збираєм...

Ксеня: *Це ж і свято — над всі свята,
Всім приносить нам вдовілля!
Радьте ще, чого придбати,
та якого треба зілля?*

Дарка: *Незабудьок треба синіх,
жовтих лотачів хоч жмінку, —
братчиків та розмайрину
і хрещатого барвінку...*

Таня: *Білих запашних конвалій,
щоб красу внести до хати,
щоб промінням золотистим
усміхнулась наша мати...*

Славко: *Ми щасливі, ми щасливі!
Буть у нас рідненька Мати.
Цвітів їй нарвемо сизу!..
Тільки що будем співати!*

Катруся: *Наша пісня для матусі
як та пісня соловейка, —
і поллеться чарівливо
із серденька до серденька.*

Таня: *Щось нам Ксеня важурилась,
не весела, не радіє..
Чи головка заболіла?
Чи може дукач зтубида?*

Ксеня: *Ні, Танусю, я нарвала
ось тут квіточок доволі;
та всі вони вже зівяли
у теплій моїй долоні...*

*Жаль... і серце заболіло...
Цвітка окоро гине-вяне...
Щось тривкого я бажалаб...
З цвітів Мамі що остане?..*

Дарка: *Правду, правду Ксеня каже:
хвильку лиш тривають цвіти...
Та звідкіль нам роздобути
тих перлин, тих самоцвітів?..*

Зеньо: *Чим оддячаться Матусі
немічні маленькі діти?*

Славко: *Власне серце даймо в дарі;
будьмо ми самі, як цвіти!*

Богданко: *Даймо серце, але чисте:
не холодне, а огнисте!
Чуле на всі наші справи.
Буде дар се величавий!..*

Дарка: *Сей вінок зовсім готовий.
Подивися, Ксеню!
Ним приборем Матір Божу
В маминім іменню.*

Ксеня: *І зложім від нас обіт
жити так, щоб знав весь світ,
що ми — українські діти,
вміємо іти вперед!..*

Богданко: *Що прямуємо до сонця...
Не зманить нас зла дорога...*

Всі: (Піднявши руку до присяги:)
*Ми живем для України!
І для Бога! І для Бога!..*

Зеньо: *Не цуратись свого слова,
не кидати свого стягу: —
це від нас матусі любій
буде святочна присяга.*

Богданко: Ще одно повинні знати;
Нині честь мамам усім
І богатим і біднішим
І молодшим і старим.

Навіть старшим більш пошани,
щоб на лицах їх сумних
засвітилась радість, втіха...
Нині день для них!..

Всі: Славно! Славно!

Зеньо: Це не хлопець, не Богданко,
це травневий соловій,
що своїм чарівним співом,
лагіднить серця людей.

Зоня: (Раптово). Мама Ксені і Богданка
йдуть прямісенько сюди!

Дарка: Цвітів, діти, як найбільше!
Всю вберім її в цвіти. (Діти кидаються за
цвітами).

ЯВА ІІІ.

(З лівого боку виходить мама).

Всі: (Підносячи вгору руки з цвітами).

Слава мамі! Слава мамі!..

Мати: Що ж то за забава?

Так раненько? На світанку?

Ще й роса не спала!..

Як ті пташки майським ранком
по гаю літають.

А матері зі сніданком
чекають, чекають...

Ксеня: *О, Мамочко!*

*Травневий блиск, травневий чар
і цвіти з рідних піль і лук
принесимо тобі як дар —*

і хилимось до твоїх рук (клонить голову).

*Ти сонечко для наших віч
весь довгий рік: і в день і в ніч.*

Тому в неділю сю святу

тобі приносим яр-красу.

О, Мамочко!

Прийми, сей щирий наш привіт!

Ми просимо з глибин сердець

*щоби здоровля, щастя дав
 тобі предобрий Бог Отець.
 Щоби тебе нам зберігав
 Сто літ!... (Цілує в руку та дає цвіти).*

Мама: (Приймає, цвіти).

Всі: Сто літ! Сто літ!

Зона і Маруся: (обшпилюють їй цілий діл спідниці цвітами).

Мама: От нащо вам тих цвіточок!.. Це дуже мило... (Цілує Ксеню в лиця).

Богданко: *Серце нам живіще беться,
 очі криються сльозою...
 Мамо! Це ж бо з привітанням
 стали ми перед тобою.*

*О, прийми від нас ті цвіти!
 Се ж твоє сьогодні свято.
 Цвіти, скроплені росою
 кажуть теж тобі багато...*

*Цвіти краще все розкажуть,
 як діточа наша мова.
 В надмірі любови, щастя,
 не найдемо перли — слова...*

*Щастям нашим будь щаслива!
 Бережи, навчай нас жити;
 щоб могли ми, щоб уміли
 в честь народові служити...*

*Ти ж, провідниця, веди нас!
 Щоб минали тьму лукаву;
 щоб змагали ми до сонця
 любій вітчизні на славу! (Дає китицю цвітів
 і цілує в руку).*

Мати: (Бере цвіти, цілує його в чоло).

Дарка: *Шелести нам, барвіночку
і зелена рута,
розвивайся, красна розже,
розвивайся суто!* (Пришпилює матері рожу з бар-
вінком).

Таня: *Підіймайся, калинонько,
кучерявся, мято!
Треба цвітів нам сьогодні
на велике свято!..* (Пришпилює цвіт калини з мятою).

Катруся: *Приберися, наша ниво,
у роси намисто,
приберися в мак червоний,
грай нам голосисто!..* (Пришпилює мак з зеленим
збіжам).

Зень: *Радуйтеся, Матусенько,
гляньте раз свобідно:
біля Вас, мов ластівята,
вються дитинята!..* (Пришпилює на рамя цвітку).

Славко: *Раді б дати Вам ті діти
що найкраще в світі!
О, прийміть, мов цвіти ярі,
наші серця в дарі!..* (Пришпилює на друге рамя
цвітку).

Мати: Що за милу несподіванку мені ви учи-
нили?.. Відквіля у Вас взялось таке бажання
— звеличати День Матери своїми власними,
діточими силами?.. Потішити матірне серце,
розважити, уприємнити їй той день!.. Се
діло є святе тому, що добре. А добрі діла
можуть творити тільки шляхотні душі!..

О, Вітчино! Коли таких дітей ховаєш ти на своїм лоні то світла будуччина жде тебе...

Ростіть же, любі діточки! Хай тішуться в вас Ващі родичі. А Матінка Божа вимолить для вас щасливої долі. (Нюхає цвіти. З зачудованням). Такими гарними цвітами мене обдарували... (Оглядає себе). Та я виглядаю так як гай!..

Богданко: Так, дорога Мамцю, Ви гай, а ми цвіти в гаю.

Ксеня: (Притуляючись пестливо до матери). І пташки, що своїм щебетом звеселяють гай...

Мати: (Цілує в голову і пригортає любяво).

Маруся: *Гей, сестричко, дай рученьку!* (Подає Зоні руку).
Станьмо враз і ми у ряд.

(Пальчиком розказує).

*Знай, сьогодні свою неньку
кождий звеличати рад...*

Славко: *Звеселім та звеличаймо
ми її в цей майський день, —
в честь Матусі заспіваймо
радісних, дзвінких пісень...* (Стає плечима до глядачів).

А ну, співаймо птаство гайове! (Деригує, дуже вимахуючи руками).

Всі: (Співають). Веселе при мамі дитяче життя:
нас горе не давить, не тисне журба.
Сміємся, співаєм, гуляєм щодня.
Щасливе при мамі дитяче життя...

Славко: *При матусі гарно жити
Нумо в парі раз і два!..
Щоб Матусю звеселити,
потанцюймо гопака!..*

Музика: (грає котрийсь з українських танків. Танцюють котрісь з присутних на сцені).

Зоня: (По скінченню танців. Показує пальчиком). А он за корчем стоїть якийсь бідний.

Маруся: Такий обдертий... (Дивиться в тім напрямі).

Всі: (Заглядають). Чого він там стоїть? (Інша) Що йому тут треба? (Інше). Що він за один?

Славко: (Приглянувшись). Чи то не Степан?

Всі: (З острахом відступили). Степан!.. Степан!..

Я В А ІV.

Степан: (Виступає зза корча, — знищений, обдертий. При перших його словах мати з острахом цофнулась. Потім стиснувши руки на грудях, стоїть як в молитві).

Степан: День матери святкують всі...
Вінки, пісні, веселість...
Лиш я — опущений, сумний
скитаюсь по пустелях...

Мов окаянный я який
безцільно скрізь блукаю;
незнаю що в мене болять,
за чим тужу й шукаю...

Повзаючи неначе гад,
в ярах холодних крився —
і так, якимось несвідомо
на рідний луг прибився.

Не знав я сам, яка при тім
кермує мною сила;
та образ той (показує на всіх присутніх) усе
сказав...

О нене! нене мила! (Клячить).

Ти сонця світ! Ти скельна міць
Ти скарб земного раю!
Тебе заблукана в пітьмі,
душа моя шукає...

І кличе голосом мольби:
лиш крихту милосердя..
Не дай загинути мені!
Прости! прости, о нене!..
(З глухим риданням, низько хилить голову).

Мати: Великий Боже! ласк твоїх
невичерпане море..
Чи ж заслужила в тебе їх?
О, милий! добрий Боже!..

Степан: (Підносить злегка голову, в непевній радості):
Невже простила? — В тих словах
ні клятьби, ні нагани..
Вони бодрять мій кволий дух;
гоять душевні рани..

Не маю слів... В душі сумнів..
Боюсь ще нижче впасти... (До матери).
Позволь мені в тім світлім дні
До ніг твоїх припасти!.. (Хоче цілувати
ноги матери).

Мати: (Рукою стримує той рух).

Степан: (Осяяний радістю цілує її в руку і клячучи ту-
литься до матери).

Мати: (Підводить. Цілує в голову, та ніжно тулить до
серця). У серці матери для тебе місце все
готове. Його заповнити ніхто не має права.
Бо матери любов незмінна... Тебе не було
коло мене, — та серцем своїм і думками я
все була з тобою...

До Матери Пречистої молилась я щодня
о твою долю.. В молитві тій кріпилась моя
віра, що вернеш ти! І ти вернув..

Нехай же буде сей день благословенний
 Богом! Хай буде він звіздою провідною
 заблуканим в пітьмі і Божеським натхнін-
 ням в наверненню упавших душ..

Тобі, Владарко миру,
 опікунко слабих,
 хвалу возносим щиру
 і хилимось до стіп Твоїх. (Клячить).

Степан і всі: (Вклякнувши співають).

Маріє! Маріє!

Ратуй нас — як Мати!

*Ти наша надіє,
 не дай нашим дітям у тьмі пропадати,
 хай сонце над нами ясніє!*

Маріє! Маріє!

Ти наша відродо!

*Поглянь на ті діти, хисткі як лелі,
 не дай на загладу.*

Тобі ми над ними звіряємо владу!

Прийми серця жертву,

прийми і моління:

зверни наші діти

на шлях провітління...

З а в і с а.

ЖИВИЙ ОБРАЗ.

(Приблизний опис живого образу, який можна дати на закінчення цієї вистави).

Мати сидить на пни в оточенні всіх беручих участь в виставі дітей, одною рукою пригорнула притулених до неї Богданка і Ксеню, а другу простягла до Степана, що клячить перед нею в надмірі щастя.

Всі діти з цвітами в руках.

На лицьох всіх видні радість-щастя.

Дарка, Таня і Катруся на півкроку за матірю тримають півколом герлянду з цвітів повище голови матери, а Зоня і Маруся симетрично з обох сторін вклякнувши, тримають цвіточки до прищиплювання.

В глибині сцени на підвищенні постать Божої Матери, тримаюча омофор. По боках тоїж два малих анголи підтримують кінці опадаючого омофору.

Для більшого ефекту живого образу належить освічувати сцену бенгальськими огнями напереміну о різних світлах, а при відсутності таких огнів рефлексором, заслонюючи його білками напереміну о різних барвах.

Через весь час тривання живого образу із сцени чути тиху музику в мелодії заміщеної тут молитви до Божої Матери, чи іншої відспіваної при закінченні вистави.

Завісу спускати поволи.

МАРІЄ! МАРІЄ! РАТУЙ НАС...

Велично Гарм. Й. Р.

The musical score is written on a single treble clef staff in 3/4 time. It consists of six lines of music. The first line begins with a *mf* dynamic marking. The second line ends with a *p* dynamic marking. The third line has a *rit.* marking above it. The fourth line begins with an *allarg.* marking above it and ends with a *p* dynamic marking. The fifth line has a *mf* dynamic marking above it. The sixth line begins with a *f* dynamic marking and ends with a *pp* dynamic marking. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables that span across multiple notes.

mf Ма - рі - є! Ма - - рі - є! Ра - туй нас як

Ма - ти! Ти на - ша на - - ді - є, *p* не

дай на - шим ді - тям у тьмі про - па -

allarg. да - ти, хай сон - це над ни - - ми яс ні - - - є, *rit.* *p* хай

сон - це над ни - ми яс - ні - є. *mf* Ма - рі - є! Ма -

рі - є! Ти *f* на - ша від - - ра - до! *pp* По -

ШАНОВНА МАМО- БАТЬКУ!

Ви найкраще знаєте, як важко тут виховувати діточок, а ще важче зберегти їх національну душу! Лише Ваша дбайливість і добра книжечка- казочка допоможе Вашим діточкам виростати -Вам на радість, а Батьківщині на славу!

"ГОВЕРЛЯ" ПРОПОНУЄ ВАШИМ ДІТОЧКАМ ОСЬ ЦЕ:

1. Я. Вільшенко: ШВЕЦЬ КОПИТКО І КАЧУР КВАК, 22 ілюстрації, сторінок 32, ціна---.25с
2. В. Буш: СПІВОМОВКИ, -5 чудесних казочок, 74 ілюстрацій, сторінок 64, ціна---.50с
3. ф. Кековський: СЛІДАМИ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ, 17 ілюстрацій-це історичні оповідання з минулого Лемківщини. Всі 4 єно - видання навіяні героємом українськеї мелоді. Сторінок 80. Ціна лиш .50с
4. М. Ш. Гасюкова: ДЕНЬ МАТЕРИ, це є гарна на 1- дів сценка, з нотами; ціна---.50с
5. Ю. Ігорків: СЕРДЕЧНИЙ ВІНОЧОК, це чудова ілюстрована збірка побажань- деклямацій на всі пори року, включно з іменниками та народинами нам близьких осіб! Сторінок 112, ціна лиш \$1.-

Оце все - видання Української Книгарні

"Г О В Е Р Л Я" в Н Ю Й О Р К У!

Покаже друкуємо це:

1. /6/ В. Хроменюк: ІВАНКІВ ДЕНЬ, це прекрасне ілюстроване оповідання з життя сільського Школярника, стер. 64. Ціна .50с
 - 2/7/ Г. К. Основяненко: ПЕРЕКОТИЛО, це є гарне оповідання для доресту та надається для школи й дому. Ціна----.50с
 - 3/8/ І. Франко. ОПОВІДАННЯ-це 5 найкращих оповідань для доресту й буде дуже помічне для школи та корисне для кожного читача. Стрінок 84, ціна лиш .75с
- Замовляйте:

"HOWERLA" - 41 E. 7th Street, New York 3, N. Y.